بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2025/HC-A/104
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: -
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމި ގޮތް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްމާނިއު ހުސައިން
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤު
ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް

ނިމުނު ތާރީޚް:

25	ޛުލްޤަޢިދާ	1448
05	ނޮވެންބަރު	2026

ހައިކޯޓުގައި ގަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރި ތާރީޚު:

22 ޝައްވާލް 1146
20 އޭޕްރީލް 2025

އިސްތިއުނާފު ކުރި ނިންމުން:

- **ނަންބަރު:** D12C/RNAB/2024/2
- **ނިންމި ކޯޓު:** މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ނިންމި ގޮތް
- **ހުށަހެޅުން ތާރީޚު:** 06 މާރިޗު 2024
- **ނިމުން ތާރީޚު:** 15 އޭޕްރީލް 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލު:
އެސިސްޓަންޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޖ. އަބްދުﷲ ރާޝިދު
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޖއ. މަރްޔަމް ޝަޒުމާ
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޖ. އަޙްމަދު ނައުޝާދު

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

-

ޖިނާއީ – ރަޖިސްޓްރަރުގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމި ގޮތް - ޖިނާއީ ތަހުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު - ޖިނާއީ އިޖުރާއަތަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ދަށުން އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްވާރިޘު ހުސައިންގެ ރައުޔު

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރީ މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D12C/RNAB/2024/2 ނިންމުން (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން") އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމުން މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-A/104 ގަޟިއްޔާއިން ބަލާ އިސްތިއުނާފު (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު") ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

2. މި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް") އިންނެވެ. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތެއް ނެތެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ނިންމުން

3. އިސްތިއުނާފު ކުރި ނިންމުމަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 97/2024/D/2 ދައުވާ ހުށަހަޅާ ޔޯމުން މޫސާ ޒަރީން A202102 ގެ މައްޗަށް 05 ފެބްރުއަރީ 2024 ގައި ނ.މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި ކުޑަ ގައިގައި އަތްލުމުގެ ދައުވާ ބަލައިނުގަތުމަށް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު D12C/B/2024/02 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން" (މީގެ ފަހުން "ރަޖިސްޓްރަރުގެ ނިންމުން") އިން ނިންމެވުމުން އެ ނިންމެވުން އަލުން ބަލައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހެޅުމުން އެ ނިންމެވުން އަލުން ބަހައްޓަވައި ނިންމަވާ ނިންމެވުމެވެ.

4. ރަޖިސްޓްރަރުގެ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުމަށް ބަލާއިރު މައްސަލާގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް ފަނޑިޔާރުންގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށްފައިވަނީ 2023 ސެޕްޓެމްބަރ 06 ވަނަ ދުވަހުގެ 12:00 ގައި ކަމަށްވުމާއި، އަދި ތަމްދީދު ކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްފައިނުވުމުން، މިކޯޓަށް ދައުވާ ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު

ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވީފަހުން ކަމަށްވުމުން މިމައްސަލަ ބަލައި ނިމުމަކަށް ނިންމައިދީފައެވެ" މި ފަދައިންނެވެ.

5. މި ނިންމެވުން އަލުން ބައްލަވައި ނިންމެވި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "ދެންފަހެ! އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތަކަށް އެހެންނުވާއިރު، މިފަދުންމަޖެހު ދުރުންބުރީ މަނަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު D12C/B/2024/02 ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުމަކީ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ނިންމައިދީފައެވެ" މި ފަދައިންނެވެ.

6. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ވަނީ މިގޮތުގެ މަތިން ނިންމުމެވެ.

އިސްތިއުނާފު

7. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ވަނީ އިސްތިއުނާފީ ދެ ނުކުތާއެވެ.

7.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ (މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު") ގެ 119 ވަނަ މާއްދާ އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވުން ކަމަށެވެ.

7.2 ދެ ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) މާނަކޮށް ތަފްސީލުކޮށްފައި ވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

8. މި އިސްތިއުނާފު ނިންމައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައި ވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުމަކީ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ނ.މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ބެލޭނެ ދަޢުވާއެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، އެ ދަޢުވާ ބެލުމަށްޓަކައި އެ ކޯޓަށް މައްސަލަ ތަހުވީލުކޮށްދެއްވުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަވާ ނުކުތާތައް

9. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދެ ނުކުތާ އާއި އެ ދެ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ފާހަގަކުރި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައިވާ ސުވާލަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރާ މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޝަރީޢަތަކުން އަމުރުކުރާ ފަރާތުން ފުރުޞަތު އެ މީހަކު ދޫކޮށްލާ ހާލަތުގައި އެ މީހެއްގެ ތަހުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު ބަލާނީ އެ މީހާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ޝަރީޢަތެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންތޯ ނުވަތަ ފުލުހުން އެ މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ދުވަހުން ފެށިގެންތޯ ދެމެދުގައެވެ.

10. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުމުގެ 12 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ، ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަކާ ނުލާ ދޫކޮށްލާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމުން ދޫކޮށްލާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރުމުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށްފަހު، ގޮތުން ހާޒިރުކުރާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކުގައި، ޝަރީޢަތުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިނުމުން، ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު ފާހަގަކުރުމުން ހާޒިރުކުރާ މީހުންގެ މައްސަލަތައް ތަހުޤީޤު ނިންމާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ މުއްދަތަކީ [އެ މީހުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން] 45 (ސާޅީސްފަހެއް) ދުވަސް ކަމަށް

ބުރަވެވޭ ކަމަށެވެ. މި ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާ ދައުވާއާ ގުޅޭ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅާފައި ވަނީ މި މުއްދަތު ހަމަވުމުން ކަމަށެވެ.

11. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް މި އިސްތިއުނާފުގައި އުފުލިފައިވާ ސުވާލަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/SC-A/09,10 ޤަޟިއްޔާއިން މިހާރު ވަނީ ސާފު ޖަވާބެއް ދެއްވާފައެވެ.

12. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހަވާލާދެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ 38 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "އެހެނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ އިބާރާތަށް ބެލުމުން، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ މީހަކު [illegible] [illegible] ބަންދުން ދޫކޮށްލެވިފައިވާނަމަ، އެ މީހެއްގެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] މުއްދަތަށް ބަންދުން ދޫކޮށްލެވުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަސް ކަން ސާފުވޭ" މި ފަދައިންނެވެ.

13. އަދި ހަމަ އެ ޤަޟިއްޔާގެ 39 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވަނީ "މި ނަޒަރުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބެލުމުން، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ މުއްދަތާއި ދައުވާކުރުމުގެ ހިސާބުކުރުމުގެ ބަންދުގައި، އެ މީހަކު ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޝަރުޠުތަކާއި ނުލާ ދޫކޮށްލާ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޝަރުޠުތަކާއެކު ދޫކޮށްލާ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] ދަށުން ބަންދުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ކަން، އެ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] ސާފުވޭ" މި ފަދައިންނެވެ.

14. ވީމާ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ގޮތް ބެލުމުން، ކުރީގެ [illegible] [illegible] [illegible]

ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފަނޑިޔާރަކު އަމުރުކުރާ ފަހުން ފުލުހުން އެ މީހަކު ދޫކޮށްލާ ހާލަތުގައި އެ މީހެއްގެ ތަހުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު ބަލަން ޖެހެނީ ފުލުހުން އެ މީހަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލި ދުވަހުން ފެށިގެންކަމާމެދު ހިލާފަކު އެއްވެސް ސުވާލެއް ނެތެވެ. އެ ކަން އެ ވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ސާފުކޮށް ކަނޑައަޅުއްވައި ނިންމަވާފައެވެ. އެހެންކަމުން، ފުލުހުން ބަންދުން ދޫކޮށްލާ ހާލަތުގައި، ބަންދުކުރުމަށް ފުރަތަމަ އަމުރުކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ތަހުޤީޤު މުއްދަތު ބެލުމަށް ވާނެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ދައުވާއާ ގުޅޭ ތަހުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅާފައި ވަނީ އެ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލި ދުވަހުން ފެށިގެން ބަލައިފިނަމަ 45 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަމާމެދު މި މައްސަލައިގައި ސުވާލެއް އުފެދިފައި ނުވެއެވެ.

ނިންމަން ފެނުނު ގޮތް

16. މި ކަންކަމަށް ބަލާއިރު އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ދައުވާ ބަލައިނުގަންނަވަން ނިންމަވާފައިވާ ތަފްސީރުގެ އެ ނިންމުމާއި ތާއީދުކުރައްވާ ނިންމަވާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، އެ ދައުވާ ބަލައިގަތުމަށް އަމުރުކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމަން ފެނުނެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ރައުޔު

17. ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްޤާދިރު ހުސައިން ބަޔާންކުރެއްވި ރައުޔާއި ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމްގެ ރައުޔު

18. ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްޤާދިރު ހުސައިން ބަޔާންކުރެއްވި ރައުޔާއި ތާއީދުކުރަމެވެ.

ހުކުމް

ދެންފަހެ އިސްވެ ބަޔާންކުރަ ކަންކަން އެ ގޮތުގައި ހުރުމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 97/2024/D/2 ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުން މިލަދުންމަޑުލު ދެކުނުބުރި މަނަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ބަލައިނުގަންނަވާން ނިންމެވި ނަންބަރު D12C/B/2024/02 ރަޖިސްޓްރަރުގެ ނިންމުމާއި، އެ ނިންމުމަށް ތާއީދުކުރައްވައި ނިންމެވި ނަންބަރު D12C/RNAB/2024/2 ނިންމުން ބާޠިލުކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ހަވާލާދެމުން ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމަށް މި އިސްތިއުނާފު ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން އަންގައި ހުކުމް ކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު [illegible] ޙުސައިން
(ރިޔާސަތު)
ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް